

Šolska ulica 6
2344 Lovrenc na Pohorju

MEDIACIJA KOT TEHNIKA REŠEVANJA KONFLIKTOV V OSNOVNI ŠOLI

Psihologija ali pedagogika

Raziskovalna naloga

Avtorici: Alina Arl

Mojca Poglajen

Mentorica: Jerneja Kvasnik

Lovrenc na Pohorju, 2024

ZAHVALA

Zahvaljujeva se najini mentorici Jerneji Kvasnik, ki nama je omogočila, da sva lahko raziskovalno nalogo pripeljali do konca. Skupaj smo raziskovalno nalogo uspešno dokončale. Brez nje raziskovalna naloga ne bi izgledala tako.

Najina zahvala gre tudi Janji Forstner, ki je lektorirala najino raziskovalno nalogo in pa tudi Nataši Špegelj, ki je pomagala pri prevodu povzetka.

Zahvaljujeva se tudi vsem, ko rešili najino anketo o mediaciji, z vašimi odgovori sva nabrali snov in uspešno naredili raziskovalno nalogo o prehodnem znanju o mediaciji in o poteku vrstniške mediacije na naših šolah. Seveda pa se zahvaljujeva tudi Neži Polajner, najini predhodnici, ki je poskrbela, da sva lahko vključili še dodaten intervju in zbrali še dodatno snov, ki sva jo lahko vključili v raziskovalno nalogo.

Hvala!

KAZALO VSEBINE

POVZETEK	5
1. UVOD	7
1.1 OPREDELITEV PODROČJA IN OPIS PROBLEMA.....	7
1.2 CILJI NALOGE IN NAMEN.....	7
1.3 RAZISKOVALNE HIPOTEZE	7
1.4 RAZISKOVALNE METODE.....	8
2. TEORETIČNI DEL	9
2.1 KONFLIKT	9
2.1.1 Zgodovina konflikta.....	9
2.1.2 Delitev konflikta	10
2.1.3 Stopnjevanje konflikta	11
2.1.4 Sprožilci konflikta.....	11
2.1.5 Vloga oseb, ki niso vpleteni v konflikt	11
2.1.6 Odzivi na frustracije in konflikte	11
2.1.5 Konstruktivno reševanje konfliktov	12
2.1.6 Prednosti konfliktov	12
2.1.7 Negativne posledice nerazrešenih konfliktov	13
2.2 MEDIACIJA.....	13
2.2.1 Prednosti mediacije	14
2.2.2 Pozitivni stranski učinki mediacije	14
2.2.3 Temeljna načela mediacije.....	14
2.2.4 Mediacijske tehnike	15
2.2.5 Mediacija v šoli.....	16
3. RAZISKOVALNI DEL	18
3.1 Analiza anketnega vprašalnika	18

3.2 Intervju z nekdanjo šolsko mediatorko Nežo Polajner	25
3.3 RaP Vrstniška mediacija in primer vrstniške mediacije na naši šoli	26
3.3.1 RaP vrstniška mediacija	26
3.3.2 Primer vrstniške mediacije na naši šoli	27
4. RAZPRAVA	29
5. ZAKLJUČEK	31
6. LITERATURA IN VIRI	32
7. PRILOGE	33

KAZALO SLIK

Slika 1: Tortni prikaz 1 – Spol.	18
Slika 2: Tortni prikaz 2 – Razred.	19
Slika 3: Tortni prikaz 3 – Šola.	19
Slika 4: Tortni prikaz 4 – Kaj je mediacija (da, ne, malo)?	19
Slika 5: Tortni prikaz 5 – Kaj je mediacija (teoretično)?	20
Slika 6: Tortni prikaz 6 – Kaj velja za mediacjo?	20
Slika 7: Tortni prikaz 7 – Ali si že sodeloval/-a pri mediaciji?	21
Slika 8: Tortni prikaz 8 – Ali se na vaši šoli izvaja mediacija?	21
Slika 9: Tortni prikaz 9 – Ali si vključen/-a k vrstniški mediaciji?	22
Slika 10: Tortni prikaz 10 – Na kakšen način po navadi rešite konflikte?	22
Slika 11: Tortni prikaz 11 – Zakaj je pomembna komunikacija?	24
Slika 12: Odgovori učencev.	24
Slika 13: Plakat mediacija	27
Slika 14: Primer vrstniške mediacije na naši šoli	28

POVZETEK

Ljudje se v življenju nenehno srečujemo s konflikti. Konflikt je posledica raznolikosti naših misli, odnosa, prepričanj, percepcij, našega socialnega sistema in strukture (Iršič, 2010).

Sva učenki 9. razreda in s to raziskavo želimo ugotoviti, kako dobro prepoznavna je mediacija, kot eden izmed načinov reševanja konfliktov, na naši šoli OŠ Lovrenc na Pohorju in tudi na OŠ Janka Glazerja Ruše. Najbolj nas je zanimalo, ali znanje o mediaciji pozitivno vpliva na delovanje ljudi kasneje v življenju.

V teoretičnem delu smo opisali konflikt, zgodovino konflikta, kako ga rešujemo in eno izmed tehnik reševanja konfliktov – mediacijo.

Za metodo smo uporabili anketo. Ker imamo mediacijo na naši šoli že nekaj let, smo naredili tudi intervju z našo predhodnico, učenko. V svojo raziskovalno nalogo smo vključili tudi primer vrstniške mediacije na naši šoli.

Ugotovili smo, da za mediacijo vedo učenci, ki jo obiskujejo, ali tisti ki vedo da se vrstniška mediacija izvaja na njihovi šoli. Tisti učenci, ki so imeli že izkušnje z vrstniško mediacijo, pogostejše izražajo pozitivna mnenja o tem pristopu. Učenci, ki so deležni usposabljanja za mediacijo, pridobijo veščine komunikacije in reševanja konfliktov. Ti ključni elementi omogočajo, da se spori rešujejo na način, ki vključuje pozornost do drugih, sposobnost poslušanja in skupno iskanje rešitev. Pri mediaciji se naučiš različnih komunikacijskih tehnik za reševanje konfliktov, ki so dobra popotnica za življenje.

Ključne besede: konflikt, mediacija, šolska mediacija, vrstniška mediacija

SUMMARY

Human beings are constantly faced with conflicts in life. Conflicts are consequences caused by diversity of our thoughts, attitudes, beliefs, perceptions, our social system and structure (Iršič, 2010).

We are the 9th grade pupils and with this research we would like to find out how well mediation is recognized as one of the methods of conflict resolution at our school – the Primary School Lovrenc na Pohorju and also at the Primary School Janko Glazer Ruše. We were most interested in whether knowledge of mediation has a positive effect on people's functioning later in life.

In the theoretical part, we described the conflict, the history of the conflict, how it is resolved and one of the conflict resolution techniques - mediation.

We used a survey as a method. Since we have had mediation at our school for several years, we also conducted an interview with our predecessor. In our research paper, we also included an example of peer mediation at our school.

We found out that the pupils who attend it, or those who know that peer mediation is implemented at their school, know about mediation. Those students who have already had experience with peer mediation more often express positive opinions about this approach. Pupils who receive mediation training acquire communication and conflict resolution skills. These key elements allow conflicts to be resolved in a way that involves consideration for others, the ability to listen, and collaborative search for solutions. In mediation, you learn various communication techniques for resolving conflicts, which are a good guide for life.

Key words: conflict, mediation, school mediation, peer mediation

1. UVOD

1.1 OPREDELITEV PODROČJA IN OPIS PROBLEMA

Konflikti so del našega vsakdana. Izjemno pomembo je, da se s konflikti znamo soočiti na pravi način. Eden izmed načinov konstruktivnega spopadanja s konflikti je mediacija in poznavanje različnih tehnik mediacije. S to raziskovalno nalogo želimo ugotoviti, koliko je mediacija prepoznavna v našem okolju in kakšen vpliv ima mediacija in znanje o mediaciji kasneje v življenju. Ali je dobra popotnica za življenje.

1.2 CILJI NALOGE IN NAMEN

Cilj naše raziskovalne naloge je ugotoviti, ali je mediacija res ena izmed dobrih metod reševanja konfliktov v osnovni šoli. Ali vrstniška mediacija pripomore k boljši klimi v šoli. Ali je mediacija ponujena kot RaP¹ dejavnost v šoli dobra popotnica za življenje in spopadanjem s konflikti. Zanima nas, kako je mediacija prepoznavna v našem okolju, kakšen pomen in vpliv ima na posameznike. Radi bi ugotovili, kakšen vpliv ima znanje o mediaciji kasneje v življenju. V tej raziskovalni nalogi želimo tudi ugotoviti, na kakšen način se spopadajo učenci, ko pridejo do konflikta.

1.3 RAZISKOVALNE HIPOTEZE

Pred izvedbo anket smo si zastavili naslednje hipoteze.

1. Večina učencev ne ve, kaj je mediacija.
2. Mediacija je bolj poznana na šolah, kjer je mediacija ponujena kot interesna dejavnost.
3. Večina anketiranih učencev se mediacije še ni udeležilo.
4. Večini anketiranih učencev se zdi mediacija dober način reševanja konfliktov.
5. Učenci, ki so vključeni k vrstniški mediaciji, spore rešujejo na mirnejši način.
6. Vrstniškim mediatorjem znanje iz mediacije koristi v življenju.

¹ Razširjen program

1.4 RAZISKOVALNE METODE

V raziskovalni nalogi smo uporabljali različne metode dela:

- anketa;
- intervju;
- praktično delo.

2. TEORETIČNI DEL

2.1 KONFLIKT

V življenju konflikt predstavlja nekakšno nesoglasje, nasprotovanje oz. spor (Prgić, 2010).

Poznamo različne opredelitve konflikta od različnih avtorjev.

Ljudje smo si med seboj različni, zaradi tega lahko pride do nesporazumov in problemov (Ule, 2009).

Konflikt je posledica raznolikosti naših misli, odnosa, prepričanj, percepcij, našega socialnega sistema in strukture (Iršič, 2010).

Lamovec (1991) opredeli konflikt kot situacijo, v kateri dejanje ene osebe ovira dejanje druge osebe. Gordon (1997) tudi pravi, da je konflikt situacija, kjer dejanje ene osebe ovirajo dejanja druge osebe (Prgić, 2010).

Kadar med dvema ali več ljudmi v različnih situacijah pride do nasprotujočih si želja, potreb in interesov, se pojavi konflikt. Konflikt se lahko izraža tako v besedah kot tudi v dejanjih (Anderson 2007).

V konfliktnih situacijah se konfliktom ne smemo izogibati, temveč se moramo konflikte naučiti reševati (Možina idr., 2002).

2.1.1 Zgodovina konflikta

Vsak konflikt ima neko zgodovino in redkokdaj se zgodi, da konflikt izbruhe kar naenkrat, iz nič. Tukaj lahko govorimo tudi o večplastnosti konflikta, kjer je zgornja plast spor. Na tej ravni je konflikt oz. spor povezan s konkretnim problemom, saj vsak zastopa svoja stališča. Pojavlja se pa vprašanja, kdo ima prav. Če je konflikt na neki osnovni ravni, zadošča, da nekdo razsodi, kaj je prav. Ni pa to dovoljeno, če so v spor vpletena čustva in odnosi. Takrat je za konstruktivno reševanje konflikta potreben pogovor. Udeleženci pa imajo vso pravico podeliti svoje misli in občutke (Prgić, 2010).

Skozi zgodovino je človeška vrsta razvila bogastvo neučinkovitih načinov zaznavanja in soočanja s konflikti. Ljudsko izročilo in zgodovinska dejstva govorijo, da so ob konfliktih ljudje

umirali, bili tepeni, zaprti, izolirani ali ločeni od drugih samo zato, ker se je njihov pogled razlikoval od pogleda drugih. Konflikt je tako del našega obstoja kot tudi del naše evolucije. Vsak od nas ima vpliv nad tem, ali bo konflikt negativen ali ne, in ta vpliv oz. moč se pokaže v načinu, kako se sooča z njim (Iršič, 2010).

2.1.2 Delitev konflikta

Konflikte lahko delimo glede na stopnjo razširjenosti oziroma njihov fokus. Fokus konflikta je lahko problem, oseba ali odnos, kar imenujemo prva, druga in tretja stopnja konflikta. Vsaka naslednja stopnja je povezana z več destruktivnimi taktikami in težje rešljiva.

Konflikt, ki je osredotočen na problem, je najlažje rešljiv in zato je koristno preprečiti prehajanje konflikta na višjo stopnjo oz. postopno nižati stopnjo konflikta do te mere, da pride do osredotočenosti na problem.

Po odkritosti lahko ločimo konflikte na potlačene, prikrite in odkrite. Potlačen konflikt je tisti, ki se ga ne zavedamo, prikrit je tisti, ki ga je vsaj kdo že (delno) opazil, a skupina še vedno deluje ali poskuša delovati, kot da ga ni. Odkrit pa je tisti, ki je opazen in se ga udeleženci tudi zavedajo, pri čemer ni nujno, da ga rešujejo.

Glede na aktivnost lahko ločimo pasivne ali aktivne konflikte. Pasiven je tisti konflikt, ki se ne razvija oz. ne napreduje in se ne rešuje, aktiven konflikt pa se spreminja: se pogloblja, širi, rešuje oz. se z njim nekaj dogaja v pozitivni ali negativni smeri.

Tudi glede na ozadje lahko ločimo več vrst konfliktov, in sicer: samostojen konflikt, konflikt ki je posledica globljih neusklajenosti in prenesen konflikt. Konflikt je lahko samostojen, kar pomeni, da izvira iz določene nekompatibilnosti. Lahko pa je posledica globljega konflikta. Konflikt lahko izhaja tudi iz drugih konfliktov, čeprav ni neposredna posledica le-teh. Pogosto gre za konflikte, ki se jih ne zavedamo ali jih prikrivamo. Notranji konflikt je konflikt v posamezniku. V psihologiji so najbolj poznane tri vrste notranjih konfliktov: konflikt dvojnega približevanja (situacija, ko nas privlačita dve stvari, ki se med seboj izključujeta), konflikt dvojnega izogibanja (situacija, ko smo ujeti med dve stvari, ki nas odbijata) ter konflikt približevanja in izogibanja (situacija, ko nas določena stvar privlači in odbija hkrati) (Iršič, 2010).

2.1.3 Stopnjevanje konflikta

Konflikt je redkokdaj izoliran dogodek, ampak je sestavljen iz številnih dejanj, oseb, vpletenih v konflikt. Napetosti se zaradi tega lahko stopnjujejo ali umirjajo. Kadar se stopnjujejo, je pogovor veliko težji, saj ena stran govori pretežno o pomanjkljivostih pri drugemu. Pri celotnem procesu gre za pomankanje zaupanja, udeleženci pa velikokrat vpletajo druge ljudi. Nasprotno je pri umirjanju konflikta, kjer je komunikacija tekoča in učinkovita, stran govori o svojih problemih in ne vpleta drugih ljudi. To se hitro vidi kadar ena oseba povzdigne glas nad drugo ter se ta oseba odzove na podoben način. Konflikti se pogosto stopnjujejo do te točke, kadar sprte osebe pozabijo na razlog konflikta (Prgič, 2010).

2.1.4 Sprožilci konflikta

Sprožilec konflikta je definiran kot dogodek, ki sprosti napetost med udeleženci v konfliktu in je večinoma dramatičen izraz konflikta. Napetost med udeleženci konflikta se nabira skozi zgodovino konflikta (Prgić, 2010).

2.1.5 Vloga oseb, ki niso vpleteni v konflikt

Tudi tiste osebe, ki niso neposredno vpletene v konflikt, ga lahko z svojim ravnanjem stopnjujejo. Te oseba lahko tudi skozi identifikacijo z udeleženci konflikta prav tako osmislijo konflikt, kar jim daje občutek pripadnosti. Poleg tega pa imajo tudi občutek, da bodo pridobili lastno vrednost, če se bodo identificirali s stranjo, ki naj bi po njihovo imela prav (Prgić, 2010). Pri nastanku konflikta igra vključno vlogo to, da si posamezniki vsiljujejo svoje vrednote in stališča na neprimeren način (Černetič, 2004).

2.1.6 Odzivi na frustracije in konflikte

Da bi se posamezne frustracije in konflikti reševali pravilno in vzpostavljati ravnotežje osebnosti, je po S. Freudu treba uporabljati mehanizme obrambe. Ti mehanizmi lahko delujejo

uspešno in neuspešno in to je ena od razlik, na osnovi katerih poskušamo oddvojiti normalne od nenormalnih obramb (Mandič, 1998).

2.1.5 Konstruktivno reševanje konfliktov

Če razvijamo in izkoristimo konstruktivne spretnosti reševanja konfliktov, nam konflikti lahko služijo kot priložnost za skupno rast, saj so lahko gonilo osebnega in socialnega razvoja. Konflikti odprejo priložnosti, da se prilagajamo raznolikostim, ki so naravne in zdrave karakteristike naše družbe, in na ta način odprejo možnosti tudi alternativnemu načinu razmišljanja in vedenja. Za destruktivno konfliktno interakcijo je značilno, da se razširi in stopnjuje, tako da pogosto postane neodvisna od izhodiščnega problema oz. neusklajenosti. Za destruktivno interakcijo je tudi značilno stopnjevanje uporabe groženj, prisile in prevare - taktik, ki spodbujajo vračanje z enakim. Za konstruktivno konfliktno interakcijo pa je značilna osredotočenost na konfliktno problematiko, obojestranska uporaba strategij za reševanje problemov, odprtost za stališče drugega in vzajemna podpora z minimumom groženj (Iršič, 2010).

2.1.6 Prednosti konfliktov

1. Pripomorejo, da ozavestimo probleme v odnosu, ki jih je potrebno rešiti.
2. Mobilizirajo energijo in povečujejo motivacijo za soočanje s problemi.
3. Spodbujajo spremembe.
4. Razbijajo monotonost življenja, spodbujajo nove interese, pomenijo izziv in vnašajo dinamiko.
5. Pogosto pripomorejo k ustrežnejši odločitvi.
6. Znižajo napetost v vsakdanjih odnosih.
7. V konfliktu bolje spoznamo samega sebe.
8. Lahko odnos poglobijo in obogatijo.

9. V konfliktu bolje spoznamo drugega.
10. Spodbujajo osebnostno rast.
11. Povečujejo in utrjujejo sposobnosti razreševanja in obvladovanja konfliktov.
12. Lahko pripevajo k širjenju znanja in poglobljanju razumevanja sveta oz. življenja.
13. Prinašajo višjo raven kulture v interakciji in omogočajo bolj intenzivno sodelovanje.
14. Omogočajo večje zaupanje drug drugemu ali samemu sebi (Iršič, 2010).

2.1.7 Negativne posledice nerazrešenih konfliktov

1. Upad komunikacije in slabitev kvalitete odnosa.
2. Razpad sistema ali odnosa.
3. Stagnacija sistema ali odnosa.
4. Nasilje in zatiranje.
5. Izključitev ali izobčenje.
6. Duševne motnje.
7. Psihosomatske bolezni.
8. Motnje optimalne interakcije.
9. Neoptimalno delovanje sistema ali odnosa (Iršič, 2010).

2.2 MEDIACIJA

Mediacija je en izmed načinov alternativnega reševanja sporov in je proces, v katerem udeleženci s pomočjo tretje nevtralne osebe skozi pogovor izpostavijo sporna vprašanja z namenom oblikovanja možnosti, tehtanja alternativ in oblikovanja sporazumnega dogovora, ki bo zadovoljil potrebe vseh udeležencev (Šetinc Tekavec, 2002).

Mediacija je strukturiran, urejen in zaupen proces, v katerem nevtralna oseba – mediator – s pomočjo aktivnega poslušanja in mediacijskih tehnik pomaga udeležencem v sporu definirati problem, učinkovito komunicirati, razvijati empatijo drug do drugega in predlagati ideje za rešitev konflikta (Prgić, 2020).

2.2.1 Prednosti mediacije

1. Hitrost rešitve.
2. Učinkovitost.
3. Nizki stroški.
4. Udeleženci odločajo.
5. Obojestransko zadovoljstvo.
6. Večja zanesljivost dogovora.
7. Ni negativnih tveganj (Iršič, 2010).

2.2.2 Pozitivni stranski učinki mediacije

1. Razvijanje učinkovitejših oblik preprečevanja in razreševanja težav ter nesoglasij.
2. Izboljševanje odnosa in sodelovanja med (prej) sprtima stranema.
3. Zmanjševanje možnosti zaostrovanja sporov v prihodnje.
4. Pozitivne posledice razrešenih konfliktov (Iršič, 2010).

2.2.3 Temeljna načela mediacije

1. Načelo nepristranskosti in nevtralnosti mediatorja.
2. Načelo prostovoljnosti.

3. Načelo zaupnosti.
4. Načelo neformalnosti postopka.
5. Načelo poštenosti in zakonitosti.
6. Načelo enakopravnosti udeležencev mediacije.
7. Načelo ekonomičnosti in učinkovitosti.
8. Načelo avtonomnosti.
9. Načelo pravne nevezanosti.
10. Načelo samo odgovornosti (Iršič, 2010).

2.2.4 Mediacijske tehnike

Raziskava (Jäger, 2020) je pokazala, da se v šolski mediaciji največkrat uporabljajo tehnike lupljenja čebule, povzemanje in jaz sporočila.

Lupljenje čebule

Kadar se konflikt ne nanaša le na stališča in pravice vpletenih, kjer zadošča razsodnik, ki razsodi o tem, kdo ima prav, potem pri mediaciji uporabimo tudi to tehniko.

Ta tehnika pogloblja razumevanje:

- z vprašanji raziščeš ozadje problema;
- z vprašanji iščeš dejstva;
- začutiš in opaziš čustva, ki se skrivajo v ozadju (Prgić, 2013).

Povzemanje

Ljudje se odzivajo na to, kar mislijo, da je bilo izrečeno, ne pa nujno na to, kar je govorec želel sporočiti, ali na njegove dejanske besede.

Preden se odzovemo na kogar koli v diskusiji, moramo povzeti, kar je povedal.

S to tehniko:

- mediator preveri, kar je slišal;
- s povzemanjem upočasnimo pogovor in s tem pomagamo, da vsi bolj pozorno poslušajo;
- govorec se čuti slišane in hkrati ima možnost, da sliši, kar je sam izrekel;
- mediator s povzemanjem enega govorca pomaga drugemu udeležencu, da bolj jasno razume informacijo, saj le-ta prihaja z nevtralne strani (mediatorja) (Prgić, 2020).

Uporabljamo besedno zvezo: Če te/vas prav razumem ...

Jaz sporočila

So osredotočena na občutke govorca. Ker se ne krivi ali kritizira poslušalca, se ta ne postavlja v obrambno držo.

Preprosta enačba jaz sporočil:

Oseba	Afrodita,
Občutki	užaljena sem,
Pojasniš zakaj	kadar mi skačeš v besedo.
Kaj si želiš?	Prosim, počakaj, da povem do konca.

(Prgić, 2020).

2.2.5 Mediacija v šoli

Šola je prostor številnih socialnih stikov. Šolsko življenje predstavljajo učenci, starši, zaposleni in drugi. V šoli se pojavljajo različne vrste konfliktov, ki jih šole rešujejo z različnimi oblikami mediacije:

- **vrstniška mediacija** je uporabna za lažje spore med učenci;
- **šolska mediacija** je primerna za težje spore med učenci, ki jih ne znajo oz. ne morejo reševati sami; ter za spore med učenci in strokovnimi delavci šole;
- **zunanja šolska mediacija** je uporabna pri sporih med šolo in starši ali med zaposlenimi v šoli (Jäger, 2020).

2.2.5.1 Kdaj izvajamo vrstniško in kdaj šolsko mediacijo?

Vrstniško mediacijo uporabljamo praviloma za lažje kršitve šolskega reda, s katerim je učenec (kršitelj) drugemu učencu povzročil določeno psihično neugodje (npr. žaljivke) oz. lažjo fizično bolečino (npr. prerivanje, šibek udarec). Gre za lažje oblike medvrstniškega nasilja, ki se lahko rešuje z vrstniško mediacijo. Slednja je vezana le na odnose med učenci in jo vodi vrstniški mediator sam ali ob pomoči komediatorja (ki je tudi vrstniški mediator).

Šolska mediacija je bolj zahtevna, saj tovrstna mediacija poteka med različnimi subjekti, ki so vpleteni v številna razmerja. Zato tako izvajanje in vodenje mediacije zahtevata odraslega, izkušenega in usposobljenega mediatorja.

Kombiniran pristop: včasih se spor najprej začne reševati z vrstniško mediacijo, ampak se konča neuspešno zaradi težavnosti predmeta spora in zapletenih odnosov med učenci, ki pred začetkom mediacije še niso dovolj dobro poznani. Reševanje spora se lahko nadaljuje v okviru šolske mediacije (Jäger, 2020).

2.2.5.2 Zakaj vrstniška mediacija?

S pomočjo mediacije otroci usvajajo, spoznavajo in se naučijo:

- spoštovati človekovo dostojanstvo;
- da se spori ne rešujejo s kričanjem, molkom in drugimi oblikami nasilja, ampak s pogovorom;
- samostojnega reševanja sporov (brez prisotnosti staršev);
- poslušati sogovornika;
- sprejemati drugačnost oz. videti problem z drugega zornega kota;
- zaupnosti s tem, da se o vsebini in poteku mediacije ne pogovarjajo z drugimi;
- da je delati napake povsem človeško (pomembno: da prevzamemo odgovornost za lastne napake in se iz tega nekaj naučimo);
- kulture konstruktivnega dialoga;
- da spor ne pomeni konca odnosov med ljudmi;
- izboljšanje strpnosti do drugačnosti (Jäger, 2020).

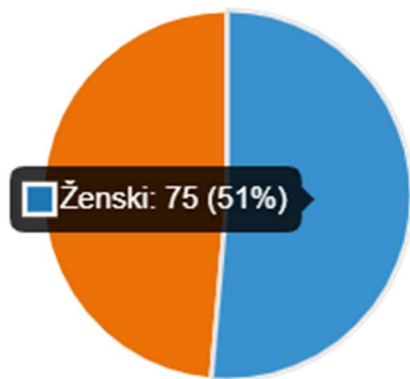
3. RAZISKOVALNI DEL

3.1 Analiza anketnega vprašalnika

V anketi so imeli možnosti odgovarjati učenci 7., 8. in 9. razreda, ker pa je na naši šoli premalo učencev, smo anketo poslali tudi na OŠ Janka Glazerja Ruše. Postavili smo jim 15 vprašanj, ki so se navezovala na raziskovalno nalogo.

Analiza ankete

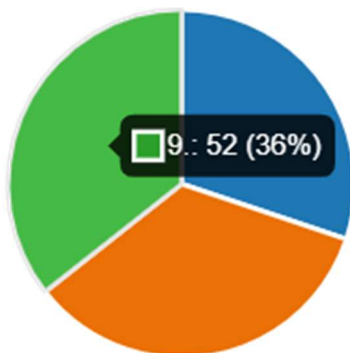
1. vprašanje: Spol

Slika 1: Tortni prikaz 1 – spol.

Pri prvem vprašanju so morali odključati, katerega spola so, saj smo domnevali, da bo odgovorilo več deklet kot fantov. Tudi izkazalo se je tako, odgovarjalo je 75 deklet (51 %) in 71 fantov (49 %).

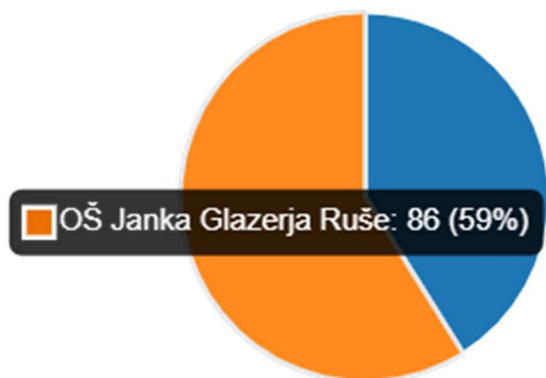
2. vprašanje: Razred

Slika 2: Tortni prikaz 2 – Razred.

Pri drugem vprašanju so morali odključati, kateri razred so in največ jih je bilo iz 9. razreda, kar 52 učencev (52 %). 7. razreda je bilo najmanj, to je 44 učencev (30 %) in 8. razreda s 50 učenici (35 %).

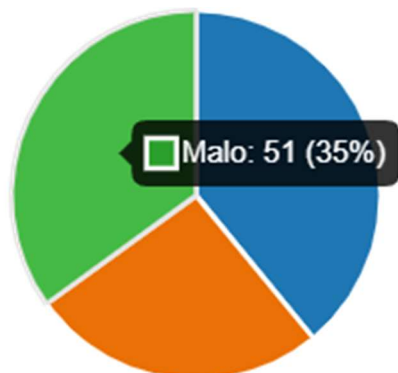
3. vprašanje: Šola

Slika 3: Tortni prikaz 3 – Šola.

Ker na naši šoli ni toliko učencev, smo se odločili še za drugo šolo in v tretjem vprašanju vprašali, katero šolo obiskujejo. Iz OŠ Janka Glazerja Ruše je bilo kar 86 učencev (59 %), iz OŠ Lovrenc na Pohorju pa jih je v anketi sodelovalo 60 (41 %).

4. Ali veš kaj, je mediacija?

Slika 4: Tortni prikaz 4 – Kaj je mediacija (da, ne, malo)?

Ker je glavna tema naloge mediacija, smo jim za četrto vprašanje postavili vprašanje, če mogoče vedo, kaj je mediacija. 57 učencev (39 %) je odgovorilo z da, 38 učencev (26 %) z ne

in 51 (35 %) jih je odgovorilo z malo. Pri tem smo lahko ugotovili, da naša hipoteza ni bila pravilna ter da jo lahko zavrnemo, saj smo domnevali, da jih večina ne ve, kaj je to.

5. Kaj je mediacija?

Slika 5: Tortni prikaz 5 – Kaj je mediacija (teoretično)?

Peto vprašanje se je že bolj navezovalo na poznavanje mediacije. Morali so sami izbrati odgovor, za katerega mislijo, da je pravilen. Kar 24 (16 %) jih je odgovorilo, da je to sproščanje ob glasbi. 9 učencev je odgovorilo, da je to niz tehnik, ki spodbujajo stanje zavedanja in pozornosti. 28 (19 %) jih je odgovorili z ne vem. Največ odgovorov je bilo, da je to eden izmed načinov reševanja konfliktov (58 %).

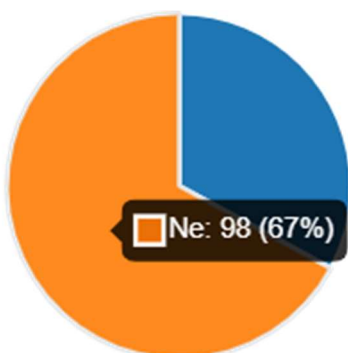
6. Odkljukaj dva odgovora, za katera meniš, da veljata za mediacijo.

Slika 6: Tortni prikaz 6 – Kaj velja za mediacijo?

Šesto vprašanje je prav tako poznavanju mediacije. Morali so odkljukati dva odgovora, za katera so mislili, da sta pravilna. Ta dva odgovora sta bila, da je to miren proces z 97 učenci (35 %) ter da te mediator samo vodi do skupne rešitve, kar jih je odkljukalo največ, to je kar 99 učencev (36 %). Ta dva odgovora sta tudi pravilna. 53 učencev (19 %) je odgovorilo, da ti mediator pove skupno rešitev in 27 (10 %), da ta proces poteka ob glasbi.

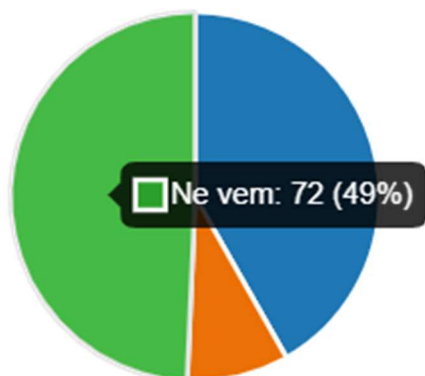
7. Ali si že kdaj sodeloval/-a pri procesu mediacije?

Slika 7: Tortni prikaz 7 – Ali si že sodeloval/-a pri mediaciji?

Sedmo vprašanje je bilo zgolj splošno, saj smo naredili tudi hipotezo, ki jo lahko tudi potrdimo, to je, da se še večina učencev ni udeležila mediacije. Tako je odgovorilo kar 98 učencev (67 %), 48 (33 %) pa jih je odgovorilo da so že sodelovali.

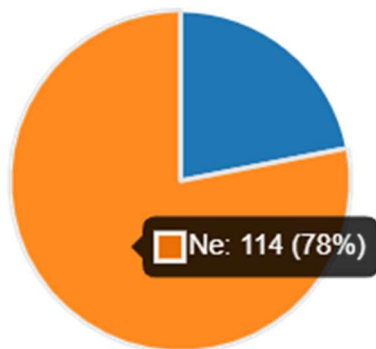
8. Ali se na vaši šoli izvaja vrstniška mediacija?

Slika 8: Tortni prikaz 8 – Ali se na vaši šoli izvaja mediacija?

Osmo vprašanje je bilo, ali mogoče vedo, če se mediacija izvaja na njihovi šoli in 61 (42 %) jih je odgovorilo z da ter 13 (9 %) z ne. Največ odgovorov (49 %) je bilo, da ne vedo.

9. Ali si vključen/-a v vrstniško mediacijo?

Slika 9: Tortni prikaz 9 – Ali si vključen/-a k vrstniški mediaciji?

Večina učencev OŠ Lovrenc na Pohorju in OŠ Janka Glazerja Ruše ni vključena v vrstniško mediacijo 78 %. Vključenih je le 32 % vseh anketiranih učencev.

10. Na kakšen način ponavadi rešite konflikte?

Slika 10: Tortni prikaz 10 – Na kakšen način po navadi rešite konflikte?

Učenci OŠ Lovrenc na Pohorju in OŠ Janka Glazerja Ruše ponavadi rešijo konflikte tako, da se umaknejo (40 %), nekateri pa gredo tudi na pogovor z učiteljico ali šolskim mediatorjem (45 %). Nekateri učenci rešujejo konflikte tudi s silo (17 %), nekateri pa se o tem pogovorijo s starši (12 %).

11. Povzemanje

Učenci osnovnih šol v večini ne vedo, kaj je mediacijska tehnika povzemanje. Tisti, ki pa so odgovarjali pravilno, pa so vključeni v vrstniško mediacijo. Nekaj teh odgovorov.

»Da, kot mediator povzameš osebo v konfliktu. Z namenom, da je bolj slišan in da tudi sam sliši svoje besede. Včasih se napačno izrazimo ali pa smo napačno razumljeni.«

»Mediator z nevtralnimi besedami povzame situacijo.«

»Če te prav razumem...«

»Ponavljjanje kar je oseba povedla da se sliši sama sebe.«

»Razumevanje/pridobivanje informacij od obeh "strani" v konfliktu.«²

12. Jaz sporočila

Učenci osnovnih šol ne vedo, kaj so jaz sporočila. Največ učencev je na odgovor odgovorilo z *»ne vem«*.

Tisti učenci, ki so vedeli, katera so jaz sporočila pri mediaciji, so vključeni v medvrstniško mediacijo.

Nekateri odgovori:

»To so tista sporočila, ki niso »TI SPOROČILA«. Pogledaš vase, v svoje občutke in ne napadaš drugega.«

»Kadar govorimo, govorimo samo o sebi in svojih občutkih, ne obsojamo drugih in ne predvidevamo kaj mislijo.«

»TI sporočila so usmerjena v to, da drugemu poveš kakšen je, da nanj prenašaš negativno sodbo. JAZ sporočila pa so usmerjena v to, da izraziš kako se ob določeni situaciji počutiš ti sam.«

»Ena iz med tehnik mediacije.«

² Odgovori ankete niso lektorirani

13. Zakaj je komunikacija pomembna pri reševanju konfliktov?

Slika 11: Tortni prikaz 11 – Zakaj je pomembna komunikacija?

Učenci menijo, da je komunikacija pomembna, da slišimo obe strani (32 %), da lahko pridemo do skupne rešitve in da lahko rešimo konflikt (37 %). Učencev, ki menijo, da je najbolj pomembno zato, da lahko rešimo konflikt, je 28 %. Nekaj učencev meni, da je komunikacija nesmiselna (3 %).

14. Zakaj meniš, da je bolje rešiti konflikt kot pa biti skregan?

Večina učencev meni, da je bolje rešiti konflikt kot pa biti skregan, zato da lahko normalno komunicirata in da se razumeta.

Slika 12: Odgovori učencev.

15. Kaj bi naredil v tem primeru?

Pri vprašanju, kjer je bil opisan primer konflikta, je večina učencev odgovorila, da bi v tem primeru odšli na mediacijo, kjer bi s pogovorom prišli do skupne rešitve (94 učencev).

Nekaj učencev (31 učencev) je odgovorilo, da se ne bi preveč obremenjeval. Če bi bil Tim, bi Jašo ignoriral in se družil z drugimi sošolci.

Nekaj učencev (21 učencev) pa je odgovorilo, da bi se stopli. Da naj se vidi, kdo je močnejši in potem bi bil mir.

3.2 Intervju z nekdanjo šolsko mediatorko Nežo Polajner

1. Kako to, da si se v osnovni šoli odločila za obiskovanje mediacije?

Ko nas je učiteljica povabila h krožku oziroma k razširjenemu programu mediacije, me je povabilo pritegnilo. Videla sem priložnost, da osvojim nova znanja, ki mi bodo prišla prav v srednji šoli in kasneje pri študiju, če bo moj študij v takšnih smereh.

2. Kako si ti doživljala RAP vrstniško mediacijo, kako se ti je zdelo?

Rada sem jo obiskovala, če bi bila bolj pogosto, bi lahko naredili še več, a sem vesela, da smo zgolj v enem letu veliko dosegli. Jutranje ure mi bolj ustrezajo kot popoldanske, čeprav smo bili zjutraj še utrujeni, smo se z aktivnimi primeri prebudili ter se pripravili na nadaljnji pouk, tudi skozi drugačen pogled. Izvedela sem veliko novih stvari, predvsem novih komunikacijskih tehnik, strategij, ki so mi prišle prav v vsakdanjem življenju. Naučila sem se bolje soočati tudi s svojimi konflikti.

3. Ali ti je znanje iz mediacije kdaj pomagalo pri reševanju konfliktov prej in sedaj v srednji šoli?

Da, tudi. Mediacija vedno pride prav, ker lahko priučena znanja uporabljaš vsakdan – za boljši razmislek, samokontrolo, umiritev ... prav tako, ko si s kom v konfliktu, le-tega lahko s pravim pristopom hitreje rešiš. Komunikacijske tehnike za reševanje konfliktov so res dobra popotnica za življenje.

4. Ali si konflikte (svoje ali druge) reševala z procesom mediacije?

Da. V nekem trenutku res bolj opazno. To je bila smešna zgodba o dveh otrocih, ki sta se ves čas le prepirala. Obljubila sem jima, da jima bom pomagala, če me bosta poslušala. Zdelo se jima je zanimivo, zato sem poskusila s prilagojeno mediacijo. Ker sem delovala kot da je to najpomembnejša stvar, sta se na koncu tudi umirila. Mediacija je uspela. Sama sta tudi poiskala ustrezno rešitev, na miren način. Jaz sem sam pogovor le usmerjala in uporabljala mediacijske tehnike. Menim, da je zaleglo bolj, kot če bi bil to navaden pogovor.

5. Ali se ti zdi, da je način mediacije kot reševanja konfliktov najlagodnejši?

Da, spoznala sem ta proces oz. način, ki mi je blizu. Z vprašanji se lahko poglobiš v problem, neodvisno prisluhneš različnim stranem in zgodbam. Dobro je to, da skušaš pomagati na nevsiljiv in neobsojajoč način. Menim, da ker sprti strani res poiščeta sami rešitev, se tega bolj držita in je to zanju bolj obvezujoče. Vsaka stran prevzame svojo odgovornost.

3.3 RaP Vrstniška mediacija in primer vrstniške mediacije na naši šoli

3.3.1 RaP vrstniška mediacija

Mediacija je miren proces, kjer se rešujejo konflikti/spori. Izvajamo jo tudi na naši šoli, kot dodatni predmet. Pri mediaciji se ne učimo samo reševanja konfliktov, ampak tudi pristopa k človeku. Učimo se izražati, govoriti, aktivno poslušati ... Poglobljamo se v posameznikova občutja. Spoznavamo različna čustva in občutke.

Pri urah spoznamo, da lahko na miren način rešujemo probleme. Naučimo se veliko komunikacijskih veščin in mediacijskih tehnik. To so dejansko neke bližnjice, da lažje konstruktivno in na miren način rešimo konflikt. Pri mediaciji rešujemo konflikte s pogovori. Pri urah imamo radi igre vlog, kjer je spor zaigran. Naučili smo se veliko novega. Reševali smo tudi konflikte, ki so bili resnični. Torej smo izvajali vrstniško mediacijo.

Mediacija izgleda tako, da udeleženca spora sedeta vsak na svojo stran, nato pa mediator pove pravila, ki se jih moraš držati skozi celi proces zato, da je pogovor res miren, spoštljiv. Nato pa vsak pove svoj vidik težave in mediator z različnimi mediacijskimi tehnikami in pravimi

vprašnji usmerja pogovor, tako da skupaj poskušajo priti do rešitve, ki ustreza obema sprtima stranema.

Slika 13: Plakat mediacija.

3.3.2 Primer vrstniške mediacije na naši šoli

Zaradi težav z medsebojnimi odnosi v petem razredu so nas prosili, da izvedemo vrstniško mediacijo med dvema osebam, ki sta v konfliktu.

Na prvo mediacijo sta prišli 2 učenki, ki sta se zaradi slabe komunikacije skregali. Na začetku smo učenkam predstavili, kaj je mediacija in kakšna so pravila. S pravili sta se strinjali in pristali na to, da bosta sodelovali ter poskušali skupaj priti do konstruktivne rešitve.

Prvi dan mediacije sta bili zelo jezni eno na drugo. Na to je kazala njuna neverbalna komunikacija. Najprej sta povedali vsaka svojo plat zgodbe in težava je bila v tem, da sta se v času kosila sprli, se zmerjali in govorili žaljivke. Pri komunikaciji med mediacijo ni bilo večjih problemov, vsaka je vse lepo povedala, kaj se je zgodilo, da je prišlo do prepira. Zelo pomembno je bilo, da smo pri vsaki osebi po povedanem vse lepo povzeli. S tem smo dosegli to, da sta bili obe strani dejansko slišani. Ugotovili smo, da so bile to laži in govorjenje skrivnosti drugim. Čustveno sta se hitro odprli, saj smo uporabljali vprašanja, ki vzpodbujajo jaz sporočila. Prav tako smo se osredotočali na to, da o svojih čustvih spregovorita. Največji problem je bil, da nista vedeli, kakšna so vsa ta čustva zaradi tega. Vedeli pa sta, da se ne

počutita dobro in si želita neke rešitve. Ko smo uporabili tehniko oz. vprašanja za lupljenje čebule, sta se še bolj odprli. Problemi so bili že od prej, tudi iz prejšnjih razredov. Torej so bile med njima neke stare zamere.

Na prvi mediaciji smo se podrobno osredotočile na to, kaj želi katera povedati in na čustva obeh. Ker je bila težava med osebama dolgotrajna, smo vedele, da z eno mediacijo tega ne bomo v celoti rešile oziroma v celoti izboljšale njun odnos. Zato smo se dogovorile še za drugi datum mediacije. Naša takratna rešitev pa je bila, da ne govorita kletvic in se ne zmerjata na kakršenkoli način. Preverjali smo pa tako da, sta lahko med odmori prišli do nas in povedali, če se katera ni držala pravil. Do naju sta prišli samo enkrat, takoj po prvi mediaciji, od druge mediacije naprej pa sta v celoti upoštevali dogovor.

Mediaciji sta res pomagali. To sta povedali tudi osebi, katerih odnos se je izboljšal. Nista postali najboljši prijateljici, ampak sta se začeli spoštovati med sabo in kadar sta morali, sta tudi sodelovali. Nehali sta se žaliti in lagati. Povedali sta, da sta se naučili iz tega, da smo si ljudje različni in da ni nujno, da smo vsi najboljši prijatelji med sabo. Pomembno pa je, da se med sabo spoštujemo in sodelujemo. Prav tako sta ugotovili, da se o problemih moramo pogovarjati, ne pa ostati tiho.

Slika 14: Primer vrstniške mediacije na naši šoli.

4. RAZPRAVA

Konflikti so del življenja in z njimi se srečujemo prav vsi. Pomembno je, da se v življenju znamo soočiti z različnimi konflikti. Ena izmed tehnik reševanja konfliktov je mediacija, ki smo jo v tej raziskavi tudi podrobneje raziskali.

Pred začetkom raziskovanja, smo si zastavili šest hipotez, ki jih bomo v nadaljevanju potrdili ali ovrgli.

Hipoteza 1: Večina učencev ne ve, kaj je mediacija.

To hipotezo lahko delno potrdimo, 39 % učencev VE, kaj je mediacija, 35 % ve MALO, kaj je mediacija in 26 % učencev NE VE, kaj je mediacija. To nam pove, da za mediacijo vedo učenci, ki jo obiskujejo, ali tisti, ki vedo, da se vrstniška mediacija izvaja na njihovi šoli.

Tisti učenci, ki obiskujejo vrstniško mediacijo, so o mediaciji dobro podučeni, saj so vsi odgovorili pravilno na vprašanje, kaj je mediacija. Torej, da je mediacija miren proces in da te mediator samo vodi do skupne konstruktivne rešitve. Prav tako so vedeli, kaj je tehnika povzemanja in jaz sporočila.

Hipoteza 2: Večina učencev se mediacije ni udeležila.

To hipotezo lahko potrdimo, saj je 67 % učencev potrdilo, da se mediacije ne udeležujejo, a 33 % učencev je priključenih k šolski vrstniški mediaciji. K mediaciji so se udeležili tisti učenci, ki so bili seznanjeni z tem, da se mediacija na šoli izvaja. Tisti učenci, ki so vključeni k vrstniški mediaciji tudi vedo, kaj mediacija je.

Hipoteza 3: Mediacija je bolj poznana na šolah, kjer je mediacija ponujena

kot dodatna dejavnost.

Hipotezo lahko potrdimo, saj se šolska mediacija izvaja na obeh šolah, a vseeno ni tako obiskana. Velik odstotek učencev, ki so bili seznanjeni s konceptom vrstniške mediacije, je (49 %) izrazila nejasnost glede tega, ali se program na njihovi šoli dejansko izvaja ali ne. To poudarja potrebo po jasnih in dostopnih informacijah o obstoju in postopkih vrstniške mediacije. Nekaj učencev (9 %) je navedlo, da niso prejeli nobenih informacij ali komunikacije s strani šole glede vrstniške mediacije.

Hipoteza 4: Večini anketiranih učencev se mediacija zdi dober način reševanja konfliktov.

Hipotezo lahko potrdimo. Ugotovili smo, da učenci v večini želijo rešiti konflikt takoj, na miren način, le redki bi se umaknili ali uporabili silo. Ugotovljeno je bilo, da tisti učenci, ki so imeli že izkušnje z vrstniško mediacijo, pogosteje izražajo pozitivna mnenja o tem pristopu. To kaže na povezavo med dejansko izkušnjo in pozitivnim dojemanjem mediacije. Večina učencev, ki so se strinjali s hipotezo, je izrazila pozitivna stališča glede koncepta vrstniške mediacije. Le manjši odstotek reševalcev ankete se s tem ni strinjalo. Prav tako je primer vrstniške mediacije na naši šoli potrdil to hipotezo. Učenki, ki sta zaradi spora bili na vrstniški mediaciji, sta konstruktivno rešili spor.

Hipoteza 5: Učenci, ki so vključeni k vrstniški mediaciji, spore rešujejo na mirnejši način.

Hipotezo lahko potrdimo. Učenci, ki so deležni usposabljanja za mediacijo, pridobijo veščine komunikacije in reševanja konfliktov. Ti ključni elementi omogočajo, da se spori rešujejo na način, ki vključuje pozornost do drugih, sposobnost poslušanja in skupno iskanje rešitev. Sodelovanje v mediaciji lahko okrepi samozavest učencev, kar jim omogoča bolj samozavesten pristop k reševanju konfliktov. To lahko vodi k manjši uporabi agresivnih ali nasilnih metod. To je razvidno iz ankete in prav tako iz intervjuja. Bivša šolska mediatorica pravi: *»Mediacija vedno pride prav, ker lahko priučena znanja uporabljaš vsakdan – za boljši razmislek, samokontrolo, umiritev... prav tako, ko si s kom v konfliktu, lahko s pravim pristopom hitreje rešiš konflikt.«*

Hipoteza 6: Vrstniškim mediatorjem znanje iz mediacije koristi v življenju.

Ta hipoteza je zagotovo potrjena. V veliki meri je to potrdila bivša učenka naše šole Neža Polajner, ko je rešila naš vprašalnik. Mediacija ji služi tudi zdaj v srednji šoli in v okolici. Mediacija uči mediatorje, kako razumeti različne perspektive in stališča v konfliktnih situacijah. To lahko pripomore k razvoju empatije in razširi njihovo sposobnost razumevanja drugih ljudi, kar je ključnega pomena za medosebne odnose in delo v skupnosti. Prav tako se pri mediaciji naučiš različnih komunikacijskih tehnik za reševanje konfliktov, ki so dobra popotnica za življenje.

5. ZAKLJUČEK

Sva vrstniški mediatoriki in znanje mediacije nama koristi v življenju. Znanje pa je koristilo tudi pri pisanju te raziskovalne naloge, saj smo se lahko zaradi predznanja v temo še bolj poglobili in to področje raziskali.

Na OŠ Lovrenc na Pohorju imamo razširjen program vrstniško mediacijo že drugo leto. Mediacija je primerna metoda za reševanje sporov, to so potrdili tudi anketiranci. Skozi nalogo smo ugotovili, da je pomembno, na kakšen način se konflikt rešuje. Ugotovili smo, da učenci v večini želijo rešiti konflikt takoj, le redki bi se umaknili ali uporabili silo. Ugotovili smo, da vsi, ki so že obiskali mediacijo, vedo bistveno več o njej kot ostali. Tisti, ki pa so vključeni v vrstniško mediacijo, pa se lažje in bolje soočajo s konflikti. Meniva, da je znanje o mediaciji v osnovni šoli več kot dobrodošlo in je dobra popotnica za življenje.

Z analizo intervjuja in ankete smo prišli do zaključka, da je mediacija razširjena in priljubljena metoda za reševanje konfliktov.

Poraja se pa dilema oziroma potreba po jasnih in dostopnih informacijah o obstoju in postopkih vrstniške mediacije. Nekaj anketiranih učencev je navedlo, da niso prejeli nobenih informacij ali komunikacije s strani šole glede možnosti vrstniške mediacije. Meniva, da bi se moralo glede prepoznavnosti mediacije, ene izmed metod reševanja konfliktov, narediti na osnovnih šolah več. Tudi sami sva imeli težavo, saj sva lahko izvedli le en intervju z bivšo šolsko mediatoriko, teh namreč primanjkuje.

Zavedamo se, da je raziskovalni vzorec premajhen, da bi lahko posploševali rezultate na vse osnovne šole.

Menimo, da je raziskovalna naloga doprinos k še bolj podrobnemu pregledu raziskovalne teme.

Zelo pomembno se nam tudi zdi, da se učenci v osnovni šoli dobro opremijo za lažje soočanje s konflikti v življenju. Zato bi bilo v bodoče tudi dobro raziskati na kakšen način, poleg mediacije, lahko še šole pristopijo, da opolnomočijo učence za življenje nasploh.

6. LITERATURA IN VIRI

- Anderson K. (2007). *Učinkovito reševanje konfliktov*. Ljubljana: Tuma.
- Gabor D. (2007). *Kako ravnati v 101 neprijetni situaciji*. Ljubljana: Tuma.
- Iršič M. (2010). *Mediacija*. Ljubljana: Zavod Rakmo.
- Jäger A. N. (2020). *Ne kričim. Ne molčim. Jaz se pogovarjam. Praksa in teorija mediacije v šoli*. Ljubljana: Pravna pisarna in mediacija.
- Možina S. in drugi (2002). *Management nova znanja za uspeh*. Radovljica: Didakta.
- Prgić J. (2020). *Priročnik za usposabljanje šolskih/vrstniških mediatorjev*. Griže: Svetovalno-izobraževalni center MI.
- Prgić, J. (2013). *Usposabljanje iz mediacije – interno seminarsko gradivo*. Maribor: Svetovalno-izobraževalni center MI.
- Šetinc Tekavc, M. (2002). *Mediacija: Sporazumno reševanje sporov v teoriji in praksi*. Tržič: Učila.
- Ule M. (2009). *Psihologija komuniciranja in medosebnih odnosov*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

7. PRILOGE

Anketa

Pozdravljeni.

Sva učenci 9. razreda OŠ Lovrenc na Pohorju. Veseli bi bili, če bi rešili to anketo, saj jo potrebujeva za raziskovalno nalogo.

Hvala!

Alina in Mojca

Mediacija kot tehnika reševanja konfliktov

1. Spol

- ☐ Ženski
- ☐ Moški

2. Razred

- ☐ 7.
- ☐ 8.
- ☐ 9.

3. Šola

- ☐ OŠ Lovrenc na Pohorju
- ☐ OŠ Janka Glazerja Ruše

4. Ali veš, kaj je mediacija?

- ☐ Da

- Ne
- Malo

5. Mediacija je:

- Proces sproščanja
- Eden izmed načinov reševanja konfliktov
- Niz tehnik, ki spodbujajo stanje zavedanja in pozornosti
- Ne vem

6. Odkljukaj dva odgovora, za katera meniš, da veljata za mediacijo.

- Je miren proces
- Da ti mediator pove možno rešitev
- Mediator te samo vodi do skupne rešitve
- Mediacija poteka ob glasbi

7. Ali si že kdaj sodeloval/-a pri procesu mediacije?

- Da
- Ne

8. Ali se na vaši šoli izvaja vrstniška mediacija?

- Da
- Ne
- Ne vem

9. Ali si vključen/-a v vrstniško mediacijo?

- ☐ Da
- ☐ Ne

10. Na kakšen način po navadi rešite konflikte?

- ☐ Se umaknem
- ☐ Pogovor s starši
- ☐ Pogovor z učiteljico ali s šolskim mediatorjem
- ☐ S silo

11. POVZEMANJE je:

12. JAZ SPOROČILA so:

13. Zakaj je komunikacija pomembna pri reševanju konfliktov?

- ☐ Da slišimo obe strani
- ☐ Komunikacija je nesmiselna
- ☐ Da lahko pridemo do skupne rešitve
- ☐ Da lahko rešimo konflikt

14. Zakaj meniš, da je bolje rešiti konflikt kot pa biti skregan?

15. Kaj bi naredil/-a v tem primeru?

Jaševa stran zgodbe:

Ko sem danes zjutraj prišel v šolo, so vsi buljili vame, kot da sem zmešan. Sara in Anamarija sta si nekaj šepetali in kazali name. Potem je pristopil Marko in rekel: "Slišal sem, da si začel hoditi s Saško! Kaj ne hodiš z Lauro?"

Zanimalo me je, kdo si je to izmislil. Tim je prejšnji dan po elektronski pošti vsem naokoli razglašal o Saški in meni. To pošto je dobila tudi Laura in prekinila zvezo z mano. Zelo sem bil besen in najraje bi prepir rešil s pestmi.

Timova stran zgodbe:

Zvečer mi je Saška poslala e-pošto, da bi rada šla na ples z Jašem. Napisal sem ji: *"Vso srečo, pa kaj ne hodi on z Lauro?"*. Odgovorila je: *"Slišala sem, da sta prekinila. Kakorkoli že, zelo mi je všeč in res želim iti z njim na ples."* Potem sem napisal še Sari in Anamariji, če kaj vesta o tem. Nihče še ni nič slišal o tem. Hotel sem vprašati še Jaša po "messengerju", pa ni bil dosegljiv, verjetno se je pripravljaj na kontrolno pri zgodovini. Želel sem se mu približati, ampak nisem upal, saj me je želel preteptsti.

- Stepel/-a bi se. Naj se vidi kdo je močnejši in potem bi bil mir.
- Odšel bi na mediacijo, kjer bi s pogovorom prišli do skupne rešitve
- Ne bi se preveč obremenjeval. Če bi bil Tim, bi Jašo ignoriral in se družil z drugimi učenci.